

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра економіки та фінансів

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення семінарсько-практичних занять
з дисципліни “Гроші і кредит”
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
економічного факультету
спеціальностей 051 “Економіка”,
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»,
071 «Облік і оподаткування»
денної та заочної форми навчання

Херсон - 2020

УДК 336.24

Затверджено на засіданні кафедри економіки та фінансів (протокол № 1 від 28 серпня 2020 р.).

Затверджено методичною комісією економічного факультету (протокол № 1 від 17 вересня 2020 р.).

Рецензент: к.е.н., професор Зайцева О.І.

д.е.н., професор Морозов Р.В.

Розробники: д.е.н., професор Танклевська Н.С.

асистент Ярмоленко В.В.

асистент Синенко О.О.

Танклевська Н.С., Ярмоленко В.В., Синенко О.О. Методичні рекомендації до проведення семінарсько-практичних занять з дисципліни «Гроші і кредит» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форми навчання. Херсон: ХДАУ, 2020. 33 с.

© Танклевська Н.С., 2020

© Ярмоленко В.В., 2020

© Синенко О.О., 2020

ЗМІСТ

Вступ	4
Структура семінарсько-практичних занять	5
Змістовна частина 1. Гроші	6
Тема 1. Сутність і функції грошей у ринковій економіці	6
Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки	9
Тема 3. Грошові агрегати	11
Тема 4. Грошовий ринок	13
Тема 5. Сутність та види грошових систем	15
Тема 6. Гроші та інфляція	17
Змістовна частина 2. Кредит	20
Тема 7. Кредит у ринковій економіці	20
Тема 8. Кредитна система	22
Тема 9. Валютний ринок	24
Тема 10. Валютні системи	26
Тема 11. Спеціалізовані кредитно-фінансові установи	28
Перелік питань на іспит	30
Список рекомендованої літератури	31

ВСТУП

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів системи базових знань щодо сутності та функцій грошей і кредиту, тенденцій їх розвитку, сутності грошових і кредитно-банківських систем, їх ролі в ринковій економіці і організації грошового обігу.

Основними навчальними завданнями дисципліни є вивчення сутності, функцій, концепцій та ролі грошей і кредиту в ринковій економіці, закономірностей та специфіки функціонування фінансового ринку як теоретико-методологічної бази державної монетарної політики, структури та практичних засад функціонування грошової системи, основ побудови банківської системи та операцій банків, механізму грошового мультиплікатора і інфляції.

Предметом дисципліни є система грошово-кредитних відносин у суспільстві та закономірності її розвитку і функціонування. При вивченні цієї дисципліни студенти спираються на знання, здобуті при вивченні таких дисциплін, як «Макроекономіка», «Основи економічної теорії», «Фінанси», тощо.

СТРУКТУРА СЕМІНАРСЬКО-ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістова частина 1. ГРОШІ		
1	Тема 1. Сутність і функції грошей у ринковій економіці	2/1
2	Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки	2/1
3	Тема 3. Грошові агрегати	4/-
4	Тема 4. Грошовий ринок	2/1
5	Тема 5. Сутність та види грошових систем	2/1
6	Тема 6. Гроші та інфляція	4/1
Змістова частина 2. КРЕДИТ		
7	Тема 7. Кредит у ринковій економіці	4/1
8	Тема 8. Кредитна система	4/1
9	Тема 9. Валютний ринок	4/1
10	Тема 10. Валютні системи	4/1
11	Тема 11. Спеціалізовані кредитно-фінансові установи	4/1
Всього		36/10

Змістовна частина 1. Гроші

Тема 1: Сутність і функції грошей у ринковій економіці

Мета: засвоєння механізму походження грошей, об'єктивної зумовленості переходу від повноцінних грошей до неповноцінних, з'ясування сутності грошей та їхніх функцій.

План

1. Походження і сутність грошей.
2. Властивості грошей.
3. Види грошей.
4. Функції грошей.

Ключові слова: раціоналістична концепція виникнення грошей, еволюційна концепція виникнення грошей, форми вартості, загальний еквівалент вартості, товарні гроші, дійсні гроші, знаки вартості, неповноцінні гроші, паперові гроші, номінальна вартість грошей, реальна вартість грошей, монетна регалія, монетний доход, сеньйораж, кредитні гроші, білона монета, гроші як міра вартості, гроші як засіб обігу, гроші як засіб платежу, гроші як засіб нагромадження, тезаврація, світові гроші, спеціальні права запозичення, європейська грошова одиниця, євро.

Практична частина

Тестові завдання

1. Гроші - це:

- а) товар, що стихійно виділився з всієї маси товарів і виконує роль загального еквівалента вартості.
- б) штучна соціальна умовність, яка дозволяє платити власникам ресурсів і виробникам товарів.
- в) все те, що звичайно приймається в обмін на товари і послуги!
- г) стандартний засіб, що використовується для обміну речей та послуг.

2. Функція, в якій гроші обслуговують нагромадження вартості в її загальній абстрактній формі, це:

- а) засіб платежу;
- б) міра вартості;
- в) світові гроші;
- г) засіб нагромадження.

3. Розмінна монета дрібної вартості, яка карбується не з дорогоцінного металу, це -

- а) копійка;
- б) біномна монета;
- в) золота монета;
- г) білонна монета.

4. Характерною рисою паперових грошей є:

- а) забезпеченість їх золотим запасом.
- б) емісія їх центральним банком країни.

- в) неушкодженість їх інфляцією.
- г) випуск їх для покриття бюджетного дефіциту.

5. Функції грошей полягають в тому, що:

а) вони використовувались для вимірювання вартості товару і створення скарбів.

- б) вони є засобом обігу і засобом платежу.
- в) вони виступають як світові гроші.
- г) усі перелічені відповіді вірні.

6. Гроші, вартість яких визначається вартістю матеріалу, з якого вони виготовлені, це:

- а) паперові гроші;
- б) повноцінні гроші;
- в) казначейські білети;
- г) неповноцінні гроші.

7. Здатність грошей задовольнити будь-які людські потреби внаслідок використання їх як загального засобу обміну, це:

- а) мінова вартість;
- б) споживча вартість;
- в) купівельна спроможність;
- г) міра вартості.

8. Яку функцію виконують кредитні гроші?

- а) засіб накопичення.
- б) засіб обігу.
- в) засіб платежу.
- г) усі відповіді вірні.

9. Знайдіть правильну відповідь на питання: чому виникли гроші?

а) завдяки домовленості людей для спрощення процесів обміну продуктами праці;

б) їх створила держава для фінансового забезпечення реалізації своїх загальносуспільних функцій;

в) завдяки стихійному виділенню з всієї маси товарів, що обмінювалися на ринку, одного, який став виконувати специфічну роль засобу обміну;

г) тому що безпосередній обмін товарів (бартер) технічно надто складний, дорогий і не зручний.

10. Всі нижченаведені ствердження відносяться до вартості грошей. Яке з них вірне?

- а) вона завжди зростає при збільшенні обсягу грошової маси в обігу.
- б) вона являє собою кількість товарів та послуг, котрі можна купити на одну грошову одиницю.
- в) вона не залежить від кількості вироблених товарів та наданих послуг.
- г) вона рухається в напрямку протилежному рівню цін.

Завдання для розрахунку

Задача 1. Текст із Самуельсон Пол А. Політична економія. Том 1. Кельн. 1973. с.81.

“Використання паперових грошей з тих пір значно поширилось, так як паперові гроші являють собою зручний засіб обміну. Гроші зручно

транспортувати та зберігати. Шляхом додавання або віднімання нулів можна встановити номінальну вартість, яка не залежить від величини паперу. За допомогою десятичного ділення гроші можна дробити до нескінченності. Та обставина, що приватні особи не можуть виготовляти гроші влюбій кількості, сприяє тому, що вони стають вільним товаром.”

Запитання:

1. Які властивості паперових грошей названо у тексті?
2. Чим забезпечується нестача паперових грошей?
3. Які функції грошей в тексті не названо?

Задача 2. Із товарів, які спочатку використовувались в якості засобу обміну дорогоцінні метали швидко набули особливого значення.

Запитання:

1. Обґрунтуйте, чому золото і срібло краще придатні для використання в якості грошей, ніж сіль, перли, шкіри, раковини або слонова кістка?
2. Тривалий час мішечок золота і пара вагових чашок були складовими елементами оснащення купця. Які нові форми грошей зробили зайвим цей елемент купецького оснащення?
3. Чим сучасні металеві гроші відрізняються від грошей, які вперше з'явилися в той час?

Темі рефератів

1. Еволюція грошей.
2. Історичний огляд походження грошової одиниці (гривня, долар, євро, ліра тощо).
3. Роль грошей у процесі розвитку людства.
4. Роль держави у творенні грошей
5. Концепції виникнення грошей.
6. Гроші як інструмент регулювання економіки
7. Причини та механізм демонетизації золота
8. Сучасні кредитні засоби обігу
9. Еволюція ролі грошей у перехідній економіці України.
10. Взаємозв'язок функцій грошей.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 13, 18, 19.

Тема 2: Грошовий обіг і грошові потоки

Мета: засвоїти сутність та форми грошового обігу, фактори, які впливають на зміни грошового обігу.

План

1. Економічна основа грошового обороту.
2. Грошові потоки та їх балансування.
3. Грошова маса.
4. Швидкість обігу.
5. Закон грошового обігу.

Ключові слова: грошовий обіг, готівково-грошовий (наявний) обіг, безготівковий обіг, грошова маса, грошова база, швидкість обігу грошей, обов'язкові резерви, надлишкові резерви, грошова система, грошова одиниця, масштаб цін, валютний курс, грошове регулювання, біметалізм, монометалізм, теорії грошей, рівняння І.Фішера.

Практична частина

Тестові завдання

1. Як впливає ріст кількості грошей в обігу на вартість грошей і рівень товарних цін:

- а) збільшення вартості грошей;
- б) росту цін, зменшення вартості грошей;
- в) зниження цін
- г) росту цін.

2. Як впливає зменшення кількості грошей в обігу на вартість грошей і рівень товарних цін:

- а) зменшення вартості грошей;
- б) зниження цін, збільшення вартості грошей
- в) росту цін;
- г) немає правильної відповіді

3. Які причинно-наслідкові зв'язки притаманні рівнянню обміну І. Фішера:

- а) рівень цін на товари змінюється обернено пропорційно масі грошей в обігу;
- б) рівень цін на товари змінюється прямо пропорційно швидкості грошей в обігу;
- в) рівень цін на товари змінюється прямо пропорційно обсягу проданих товарів;
- г) рівень цін на товари змінюється обернено пропорційно швидкості грошей в обігу.

4. Виділити відмінність кон'юнктурної теорії грошей М. Туган-Барановського від класичної кількісної теорії:

- а) заперечує вплив кількості грошей на рівень цін;
- б) не визнає впливу на ціни швидкості обігу грошей;

в) визнає вплив на ціни всіх трьох чинників: маси грошей, швидкості їх обігу, обсягу реалізованих товарів і послуг;

г) визнає попит на гроші як важливий чинник зміни швидкості обігу грошей.

5. Швидкість обігу грошей визначається як:

а) $V = \text{ВВП} / Q$;

б) $V = \text{ВВП} / M$;

в) $V = \text{ВВП} / PQ$.

Завдання для розрахунку

Задача 1. Визначте, як зміниться номінальний обсяг ВВП, якщо швидкість обігу грошей становить 1,84 оборотів і залишається незмінною, а грошова пропозиція зросте з 259 до 391 млрд. грн. за рік.

Задача 2. Розрахуйте швидкість обігу грошей та тривалість одного обороту. Грошова маса готівкових і безготівкових грошей 200 млрд. грн. ВВП становить 4000 млрд. грн.

Задача 3. Швидкість обігу грошей складає 4 обороти, реальний об'єм виробництва - 1000000 грн. Визначити величину пропозиції грошей у звітному році.

1. Що станеться з рівнем цін, якщо пропозиція грошей зросте до 750000 грн. за незмінного ВВП?

2. Яка ситуація складеться на грошовому ринку країни через 10 років, якщо приріст населення збільшить реальний об'єм виробництва до 1500000 грн. в рік за умови незмінності швидкості обігу грошей?

Задача 4. Розрахуйте, як змінилася швидкість обігу грошей протягом року, якщо:

- сумарна вартість товарів і послуг, проданих за рік 7840 млрд. грн.;
- грошова маса на початку року 1120 млрд. грн.,
- грошова маса на кінець року 980 млрд. грн.

Дати пояснення.

Задача 5. Визначте в абсолютних та відносних показниках, як зміниться номінальний ВВП, якщо швидкість обігу грошей становить 5 оборотів за рік і залишається постійною, а грошова маса зросте з 2000 до 3000 млрд. грн.

Задача 6. Оборотність однієї грошової одиниці становить 8 об/рік. Кількість одиниць продукції, реалізованих протягом року – 45890 тис.од., середня ціна одиниці продукції – 190 грн. Визначити необхідну грошову масу для обігу.

Теми рефератів

1. Грошовий обіг і грошові потоки в Україні.
2. Економічна основа та структура грошового обороту.
3. Державне регулювання грошового обороту.
4. Грошово-кредитний мультиплікатор, його механізм, показники мультиплікатора та чинники впливу на його рівень.

Рекомендована література: 4, 11, 16, 39, 42, 43

Тема 3: *Грошові агрегати*

Мета: засвоїти сутність грошових агрегатів, наслідки зміни грошової маси.

План

1. Визначення поняття «грошові агрегати»
2. Детальна характеристика грошових агрегатів.
3. Формування грошових агрегатів.
4. Базові гроші.

Ключові слова: грошовий обіг, готівково-грошовий (наявний) обіг, безготівковий обіг, грошова маса, грошова база, грошові агрегати, коефіцієнт монетизації, обов'язкові резерви, надлишкові резерви, грошова система, грошова одиниця, масштаб цін, валютний курс, грошове регулювання, біметалізм, монометалізм, закон Коперніка-Грешема.

Практична частина

Тестові завдання

1. Грошовий агрегат – це :

- а) специфічне згрупування ліквідних активів, яке є альтернативним вимірювачем грошової маси;
- б) сукупність купівельних, платіжних та накопичених коштів, що обслуговує економічні зв'язки та належить фізичним, юридичним особам та державі;
- в) система грошового обороту в країні;
- г) все перераховане неправильно.

2. Грошовий агрегат M_0 включає:

- а) гроші позабанківською системою;
- б) гроші позабанківською системою та депозити до запитання;
- в) грошовий агрегат M_1 та строкові депозити;
- г) грошовий агрегат M_2 та гроші клієнтів по трастових операціях банків.

3. Агрегат M_1 включає:

- а) металеві і паперові готівкові гроші та депозити до запитання;
- б) металеві і паперові готівкові гроші та строкові вклади;
- в) металеві і паперові готівкові гроші та всі банківські депозити.

4. Грошовий агрегат M_2 включає:

- а) гроші позабанківською системою;
- б) гроші позабанківською системою та депозити до запитання ;
- в) грошовий агрегат M_1 та строкові депозити;
- г) грошовий агрегат M_2 та гроші клієнтів по трастових операціях банків.

5. Грошовий агрегат M_3 включає:

- а) гроші позабанківською системою;
- б) гроші позабанківською системою та депозити до запитання ;
- в) грошовий агрегат M_1 та строкові депозити;
- г) грошовий агрегат M_2 та гроші клієнтів по трастових операціях банків.

Завдання для розрахунку

Задача 1. Готівка складає 500 млн. грн., ощадні вклади 300 млн. грн., поточні вклади 800 млн. грн., строкові вклади 750 млн. грн. Визначити величину грошового агрегату M_2 .

Задача 2. Обсяг ВВП складає 40 млрд.грн , а грошової маси – 8 млрд.грн . Визначити: а) коефіцієнт монетизації економіки, б) швидкість обороту грошей.

Задача 3. Розрахуйте величину агрегатів грошової маси, якщо:

- готівка поза банками - 100 млрд. грн.;
- готівка в касах юридичних осіб - 70 млрд. грн.;
- депозити до запитання - 220 млрд. грн.;
- строкові вклади - 380 млрд. грн.;
- кошти за трастовими операціями - 90 млрд. грн.;
- кошти на спеціальних карткових рахунках - 245 млрд. грн.

Задача 4. Розрахуйте величину грошового агрегату M_2 за наступними даними:

- готівка на руках у населення - 405 млрд. грн.;
- строкові депозити - 200 млрд. грн.;
- кошти за трастовими операціями - 80 млрд. грн.;
- готівка в оборотних касах банків - 370 млрд. грн.

Задача 4. Розрахувати агрегати грошової маси та знайти значення грошового мультиплікатора по агрегату M_2 , якщо:

- депозити, залучені банківською системою, становлять 25 млрд. грн.;
- співвідношення готівки поза банками та депозитів можна визначити як 2:3;
- частка строкових депозитів в їх загальній величині становить 40 %;
- кошти на розрахункових рахунках 14 млрд. грн.;
- кошти за трастовими операціями 27 млрд. грн.;
- наднормові резерви комерційних банків, що сформовані по депозитних операціях, складають 3 млрд. грн.;
- норма обов'язкового резервування визначена НБУ в розмірі 30 %.

Теми рефератів

1. Сутність державної теорії грошей Г.Кнаппа.
2. Основні положення кількісної теорії грошей.
3. Закон Коперніка-Грешема.
4. Показники маси грошей, грошові агрегати, їх характеристика, грошова база, її склад.
5. Емісійний дохід і монетизація бюджетного дефіциту.

Рекомендована література: 4, 11, 16, 39, 42, 43

Тема 4: *Грошовий ринок*

Мета: засвоєння теоретичних знань щодо сутності, функціонування грошового ринку, засвоїти особливості формування та чинники зміни попиту на гроші та продукцію грошей, зрозуміти механізм впливу змін у попиті та пропозиції грошей на динаміку рівня процента.

План

1. Поняття грошового ринку.
2. Структура грошового ринку. Суб'єкти та об'єкти грошового ринку.
3. Попит та пропозиція на гроші.
4. Процент, як ціна грошей.
5. Вартість грошей.

Ключові слова: фінансовий ринок, фінансові інструменти, фінансові активи, кредитний ринок, фондовий ринок, емітент, інвестор, валютний ринок, страховий ринок, страховик, страхувальник, ринок дорогоцінних металів, ринок фінансових послуг, монетарний ринок, ринок капіталів, первинний ринок, вторинний ринок, позиковий капітал, попит на гроші, пропозиція грошей.

Практична частина

Тестові завдання

1. Параметри попиту на гроші визначають такі чинники:

- а) ціни на товари;
- б) обсяги виробництва;
- в) доходи населення;
- г) грошово-кредитна політика центрального банку.

2. На пропозицію грошей впливають наступні чинники:

- а) грошова база;
- б) банківський мультиплікатор;
- в) норма обов'язкового резервування;
- г) всі перераховані вище чинники.

3. На пропозицію грошей впливають наступні чинники:

- а) грошова база;
- б) банківський мультиплікатор;
- в) норма обов'язкового резервування;
- г) всі перераховані вище чинники.

4. До інструментів грошового ринку відносять:

- а) валютні цінності;
- б) товари, роботи, послуги;
- в) цінні папери;
- г) виробничі фонди.

5. Зростання процентних ставок за депозитами до запитання приведе до:

- а) зростання пропозиції грошей;
- б) зменшення пропозиції грошей;

в) незмінної пропозиції грошей;

г) правильної відповіді немає.

6. Чим вища швидкість обігу грошей, тим попит на гроші буде:

а) меншим;

б) більшим;

в) залишиться незмінним;

г) правильної відповіді немає.

7. Збільшення обсягу ВВП приведе до:

а) зростання попиту на гроші;

б) зменшення попиту на гроші;

в) попит на гроші не зміниться;

г) правильної відповіді немає.

Завдання для розрахунку

Задача 1. Попит на ринку грошей описується рівнянням $QD = 145 - 4P$, а пропозиція грошей - 25 млн грошових одиниць. Визначити: 1) норму банківського відсотка; 2) що відбудеться на ринку грошей, якщо центральний банк здійснить емісію в розмірі 5 млн грошових одиниць.

Задача 2. Грошова маса на початку року дорівнювала 25 млн грошових одиниць. Центральний банк здійснив емісію в розмірі 4 млн грошових одиниць. Чому дорівнює сумарна вартість проданих товарів і послуг за рік, якщо швидкість обігу грошей дорівнює 6?

Задача 3. У день народження школяреві подарували 500 грн. Він знав, що банк А пропонує 20%-ві внески з нарахуванням складних відсотків, а банк Б — 25 % річних по простих відсотках. У який банк потрібно покласти гроші та скільки він зможе одержати там через п'ять років?

Задача 4. Вкладник поклав у банк 15 тис. грн і через рік зняв з рахунка 18 тис. грн. За цей час ціни збільшилися на 22 %. Визначити: 1) номінальну ставку; 2) реальну ставку.

Теми рефератів

1. Фінансове посередництво на вітчизняному грошовому ринку.

2. Проблеми та перспективи ринку цінних паперів в Україні.

3. Грошовий ринок та його фінансування.

4. Види інструментів грошового ринку.

5. Механізм саморегулювання грошового ринку.

Рекомендована література: 7, 13, 16, 19.

Тема 5: Сутність та види грошових систем

Мета: з'ясувати сутність та механізм функціонування грошових систем, засвоїти процес формування грошової системи в Україні.

План

1. Типи та елементи грошової системи.
2. Системи паперово-кредитних грошей
3. Грошова система України.

Ключові слова: грошова система, види грошових систем, валютний курс, національна валюта, грошово-кредитна політика, девальвація, нуліфікація, металевий обіг, кредитний обіг.

Практична частина

Тестові завдання

1. Співвідношення між двома валютами, яке виникає відносно третьої валюти, має назву:

- а) лізинг;
- б) валютний паритет;
- в) крос-курс;
- г) валютний курс.

2. Здатність валюти вільно обмінюватися на інші валюти означає:

- а) валютний курс;
- б) конвертованість;
- в) паритет;
- г) котирування.

3. Кредит для купівлі товару в сумі 20 млн. грн відкрито на 3 роки під процентну ставку 5%. Покупець у момент оформлення угоди заплатив 10 млн. грн, а решту боргу погодився сплачувати наприкінці кожного місяця. Визначити суму щомісячного погашення кредиту.

- а) сума щомісячного погашення кредиту 320 тис. грн;
- б) сума щомісячного погашення кредиту 318 тис. грн;
- в) сума щомісячного погашення кредиту 319 тис. грн;
- г) сума щомісячного погашення кредиту 321 тис. грн.

4. Дефіцит платіжного балансу впливає на динаміку валютного курсу національної валюти в такий спосіб:

- а) сприяє стабілізації курсу;
- б) сприяє зростанню курсу;
- в) сприяє зниженню курсу;
- г) ніяк не впливає.

5. До процесу створення грошей причетні:

- а) центральний банк;
- б) фінансові посередники;
- в) все вірно;
- г) немає вірної відповіді.

Завдання для розрахунку

Задача 1. Визначити кількість грошей, необхідних для обігу, якщо сума цін за реалізовані товари (послуги, роботи) – 4700 млрд. грн., сума цін товарів, які продані з відстрочкою платежу, термін оплати яких не настав – 120 млрд. грн. Сума платежів по довгостроковим зобов'язанням, терміни сплати яких настали, - 155 млрд. грн.. Сума платежів, що взаємно погашаються – 460 млрд. грн., а середня кількість обертів грошової одиниці за рік дорівнює 10.

Задача 2. Якщо готівка на руках у населення 400 тис. грн., строкові депозити 200 тис. грн., безготівковий обіг 180 тис. грн., готівковий обіг 70 тис. грн., кошти за трастовими операціями – 80 тис. грн., готівка в касах банків 370 тис. грн., то чому буде дорівнювати грошовий агрегат M_2 ?

Задача 3. У банку відкрито депозити на 25000 грн. Норма обов'язкових резервів – 20%. На скільки може збільшитись кількість грошей в обігу в результаті операцій на монетарному ринку?

Теми рефератів

1. Грошова система та її елементи в Україні.
2. Процес створення грошової системи в Україні.
3. Види грошових систем та їх еволюції.
4. Визначення і складові грошової системи.
5. Роль грошей у ринковій економіці.
6. Грошові системи металевого та кредитного обігу
7. Механізм функціонування паперово-кредитної системи грошей.
8. Грошові системи США, Великобританії, Франції та Німеччини.
9. Сучасні тенденції у розвитку грошових систем.
10. Державне регулювання грошової сфери як головне призначення грошової системи.

Рекомендована література: 40, 43, 23, 20

Тема 6: Гроші та інфляція

Мета: засвоєння теоретичних основ щодо сутності, видів та значення інфляції для економіки України.

План

1. Сутність, типи, наслідки інфляції.
2. Методи вимірювання інфляції та антиінфляційного регулювання.
3. Грошові реформи.
4. Грошові реформи в Україні.

Ключові слова: інфляція, індекс споживчих цін, індекс цін виробника, дефлятор ВВП, повзуча інфляція, галопуюча інфляція, гіперінфляція, дефляційна політика, політика прибутків, грошова реформа, нуліфікація, девальвація, ревальвація, реставрація, деномінація, рефінансування, облікова (дисконтна) ставка, обов'язкові резерви банків.

Практична частина

Тестові завдання

1. Інфляція проявляється:

- а) у зростанні загального рівня цін і зростанні реальних доходів населення.
- б) у зростанні реальних і номінальних доходів населення.
- в) тільки у зростанні рівня цін без зміни реальних доходів населення.
- г) у зростанні загального рівня цін і падінні реальних доходів населення.

2. При дефляції збільшується:

- а) виробництво.
- б) зайнятість.
- в) купівельна спроможність грошей.
- г) грошова маса.

3. Причинами інфляції в ринковій економіці є:

- а) нерівномірність в розділі доходів суб'єктів ринкової економіки.
- б) наявність безробіття.
- в) надлишковий попит на товари і послуги та збільшення витрат на виробництво одиниці продукції в економіці.
- г) великий обсяг товарів та послуг, що вироблені в країні.

4. Відкрита інфляція характеризується:

- а) постійним зростанням цін.
- б) зростанням дефіциту товарів та послуг.
- в) падінням темпів економічного зростання.
- г) скороченням безробіття.

5. Інфляція буває таких типів:

- а) неочікувана.
- б) попиту і пропозиції.
- в) ретроспективна.
- г) неочікувана та ретроспективна разом взяті.

6. Інфляція проявляється в таких формах:

- а) повільна.
- б) небажана.
- в) неочікувана.
- г) повзуча.

7. Що з переліченого не має відношення до інфляції, обумовленої зростанням видатків виробництва.

- а) зростанням цін на ресурси.
- б) доганяючи зростання заробітної плати.
- в) шоки пропозиції.
- г) зростання зайнятості і ВВП.

8. В якості показника рівня інфляції в країні використовується:

- а) індекс цін зовнішньої торгівлі.
- б) обмінний курс національної валюти.
- в) дефлятор.
- г) паритет купівельної спроможності валют.

9. Індекс споживчих цін використовується при визначенні:

- а) обсягу споживання населення.
- б) кількості сімей, що знаходяться за межею бідності.
- в) зміни вартості життя.
- г) зміни номінального ВВП.

10. Дефлятор валового внутрішнього продукту визначається як відношення:

- а) номінального ВВП до реального ВВП.
- б) реального ВВП до номінального ВВП.
- в) реального ВВП до індексу споживчих цін.
- г) номінального ВВП до індексу споживчих цін.

Завдання для розрахунку

Задача 1. Визначити очікуваний річний індекс та темп інфляції при темпі інфляції за місяць у 6% та 15%.

Задача 2. Розрахуйте темп інфляції у другому році, якщо індекс цін у першому році становив 116 %, у другому році — 140 %.

Задача 3. В таблиці наведено індекси цін по роках:

а) розрахуйте ланцюгові темпи інфляції для кожного року
 б) використовуючи “правило величини 70”, визначте кількість років, необхідних для подвоєння рівня цін

в) визначте процентну зміну реального доходу порівняно з попереднім роком, якщо номінальний дохід протягом другого року у порівнянні з першим збільшився на 15%, а протягом третього року у порівнянні з другим – на 7%

г) якщо номінальний дохід у другому та третьому році складав 25000 грн., яка величина реального доходу порівняно з попереднім роком протягом цих років?

д) якщо номінальний рівень процентної ставки за кредит протягом другого року був 14% (для позичальників між першим та другим роками), а в

третьому – 18% (для позичальників між другим та третім роками), то яким був реальний рівень процентної ставки порівняно з попереднім роком протягом даних років?

Рік	Індексцін	Темп інфляції, %
1	100,00	–
2	112,00	12
3	123,00	9,82
4	129,00	4,88

Теми рефератів

1. Сутність, причини та види інфляції.
2. Особливості інфляційних процесів в Україні.
3. Способи вимірювання інфляції та їх характеристика.
4. Антиінфляційна політика держави та методи подолання інфляційних процесів.
5. Соціально-економічні наслідки інфляції.
6. Сучасні інфляційні процеси в Україні: причини та шляхи подолання.
7. Сутність та види грошових реформ.
8. Особливості проведення грошової реформи в Україні.
9. Вплив валютно-курсової політики на інфляційні процеси в Україні.
10. Антиінфляційні заходи.

Рекомендована література: 5, 6, 8, 19, 25, 26, 43, 37,

Змістовна частина 2. Кредит

Тема 7: Кредит у ринковій економіці

Мета: засвоєння теоретичних основ щодо сутності, видів та значення кредиту у ринковій економіці.

План

1. Кредитна система та її структура.
2. Банківська система України та її ланки.
3. Види кредитних установ і характеристика їх діяльності.
4. Принципи організації кредитних стосунків.

Ключові слова: кредит, кредитні відносини, кредитор, позичальник, функції кредиту, позиковий відсоток, відсотковий дохід, ставка відсотка, номінальна ставка відсотка, реальна ставка відсотка, «ефект Фішера», банківський кредит, бланковий кредит, контокорентний кредит, овердрафт, кредитна лінія, револьверний кредит, онкольний кредит, ломбардний кредит, ролловерний кредит, іпотека, консорціумний кредит, комерційний кредит, консигнація, споживчий кредит, державний кредит, державна позика, державна гарантія, міжнародний кредит, принципи кредитування, забезпечення кредиту, ліквідність.

Практична частина

Тестові завдання

1. У чому полягає сутність кредиту:

- а) це економічні відносини, пов'язані з передачею вартості від кредитора до позичальника;
- б) це економічні відносини, пов'язані з перерозподілом вартості між галузями економіки та регіонами;
- в) це економічні відносини з приводу перерозподілу вартості на засадах поверненості, строковості і платності;
- г) всі відповіді вірні.

2. Який вид кредиту виконує емісійну функцію:

- а) комерційний;
- б) банківський;
- в) державний;
- г) іпотечний.

3. В залежності від термінів надання розрізняють:

- а) короткостроковий кредит;
- б) довгостроковий кредит;
- в) середньостроковий;
- г) вірні відповіді а, б і в.

4. Який вид кредиту може бути реалізований у товарній формі:

- а) банківський;
- б) комерційний;
- в) споживчий;

г) іпотечний.

5. Кредитна лінія - це:

а) юридичне оформлення позики.

б) посилення кредитного стимулювання експорту конкуруючих товарів в певну країну.

в) надання банком позикоотримувачу юридичного оформлення зобов'язання видавати йому кредити на протязі певного часу в межах ліміту.

г) адміністративне або законодавче обмеження обсягу кредитування комерційними банками.

Завдання для розрахунку

Задача 1. Банк відкриває депозити на умовах виплати 12 % річних і надає кредити на умовах оплати позичальникам під 18 % річних. Яким буде прибуток від банківських операцій, якщо сума депозитів становить 20 млн грн., а розмір кредиту 15 млн грн. у рік?

Задача 2. Клієнт сплатив банку 100 грн. відсоткових платежів за кредит, наданий на 10 місяців під 0,1 % річних. Яку суму грошей отримав клієнт цього банку як кредит?

Задача 3. Виробничий концерн для поповнення своїх обігових коштів 1 серпня отримало у банку позику в сумі 600 000 грн терміном до 2 листопада під 24% річних. Через 45 днів банк підвищив відсоткову ставку за позикою до 28%. На цей час було погашено 25% основної суми позики. Розрахуйте суму відсотків за користування позикою, яку повинен сплатити виробник.

Задача 4. Приватний підприємець отримав позику в сумі 300 тис. грн, яку було надано 1.04.2019 р., термін погашення — 1.04.2020 р., ставка відсотка — 25%. Розрахуйте суму відсотків, яку сплатить приватний підприємець, якщо погашення основної суми позики відбувається щоквартально рівними частинами.

Теми рефератів

1. Види кредиту, які отримують підприємства в Україні.
2. Перспективи розвитку комерційного кредиту в Україні.
3. Проблеми та перспективи розвитку споживчого кредитування в Україні.
4. Проблеми та перспективи розвитку банківського кредитування в Україні в період кризи.
5. Розвиток споживчого кредитування в Україні.
6. Лізингове кредитування як форма фінансування капітальних вкладень підприємства.
7. Перспективи міжнародного кредитування України в умовах кризи.

Рекомендована література: 2, 5, 13, 17, 24, 28, 38

Тема 8: Кредитна система

Мета: з'ясувати зміст та мету кредитної системи, визначити основні типи інструментів кредитної системи, механізм їх фінансування.

План

1. Поняття кредитної і банківської систем.
2. Форма організації і функції НБУ.
3. Комерційних банки як основна ланка кредитної системи.
4. Банківські об'єднання.

Ключові слова: кредитна система, центральний банк, комерційний банк, банківська система, небанківські кредитно-фінансові установи, централізована банківська система, ринкова банківська система, Національний банк України, універсальний банк, спеціалізований банк, емісійний банк, іпотечний банк, інвестиційний банк, депозитний банк, єдиний банк, банківська група, банківські об'єднання, пасивні операції банку, активні операції банку, первинні резерви, вторинні резерви, банківська монополія, банківський картель, банківський трест, банківський синдикат, банківський концерн, банківська холдинг - компанія, фінансово-промислова група.

Практична частина

Тестові завдання

1. Надано кредит у сумі 500 тис. грн під 20% річних складних на термін 3 роки. Яку суму за користування кредиту боржник сплатить через 3 р.

- а) 864 тис. грн;
- б) 364 тис. грн;
- в) 764 тис. грн;
- г) 264 тис. грн.

2. Які функції виконує кредит:

- а) забезпечення потреб обігу у платіжних засобах; засіб платежу; світові гроші;
- б) перерозподільна функція, забезпечення потреб обігу у платіжних засобах, міра вартості;
- в) перерозподільна функція, забезпечення потреб обігу у платіжних засобах, контрольна;
- г) контрольна, розпорядча, організаційна.

3. Основними принципами кредитування є:

- а) повне повернення коштів, строковість, без призначення;
- б) строковість, опосередкованість, поверненість;
- в) платність, строгість, строковість;
- г) цільове призначення, строковість та платність.

4. Положення НБУ «Про кредитування» визначає короткостроковий кредит як кредит, що надається на строк:

- а) до трьох місяців;

- б) до шести місяців;
- в) до одного року;
- г) до півтора року.

5. До першого рівня банківської системи в Україні відносять таку структуру:

- а) комерційний банк;
- б) центральний банк;
- в) страхова компанія;
- г) державний банк.

Завдання для розрахунку

Задача 1. Фірма одержала в банку кредит у сумі 100 000 грн. під 10% річних і терміном погашення 4 роки. У кредитній угоді обговорено погашення позички кожні півроку однаковими частинами. Скласти графік погашення кредиту.

Задача 2. Звичайне домашнє господарство отримало позику на купівлю житла 01.03.2018 р. — у сумі 500 тис. грн, термін дії кредитної угоди 5 років. Відсоткова ставка — плаваюча, на початку кожного наступного року коригується на розмір інфляції попереднього року; базова ставка — 8%. Річний темп інфляції становив: 3, 5, 2, 6, 1% відповідно. Яку суму відсотків сплатить домашнє господарство?

Теми рефератів

1. Історія формування Національного банку України.
2. Функції банківської системи.
3. Типи банківських систем.
4. Комерційні банки України.
5. Грошово-кредитна політика Центрального банку України.

Рекомендована література: 2, 5, 13, 17, 24, 28, 38

Тема 9: Валютний ринок

Мета: закріплення теоретичних знань щодо структури і функціонування валютного ринку.

План

1. Сутність поняття «валюта».
2. Структура валютного ринку.
3. Операції на валютному ринку.
4. Основні інструменти валютної політики.

Ключові слова: валюта, валютний ринок, суб'єкти валютного ринку, об'єкти валютного ринку, валютні операції, операції спот, форвардні операції, ф'ючерсні операції, опціонні операції, валютний арбітраж, платіжний баланс, ВВП, процентні ставки, гроші, крос-курс, котирування.

Практична частина

Тестові завдання

1. Інституційний механізм, що забезпечує функціонування валютних ринкових механізмів, — це:

- а) Міжнародний валютний фонд;
- б) група Світового банку;
- в) валютний ринок;
- г) Національний банк України.

2. Хто є суб'єктами валютного ринку:

- а) брокери, дилери, продавці;
- б) фектори, брокери, покупці;
- в) агенти, брокери, дилери;
- г) продавці, брокери, покупці.

3. Як називають метод страхування валютних ризиків від несприятливих змін курсу валют у майбутньому:

- а) мультивалютна перевірка;
- б) хеджування;
- в) кредитування;
- г) інвестування.

4. Валютний коридор устанавлюється:

- а) адміністративним способом;
- б) ринковим механізмом;
- в) окремими комерційними банками;
- г) всенародним референдумом.

5. Законодавче встановлене співвідношення між двома валютами - це:

- а) валютний курс;
- б) валютне обмеження;
- в) валютний паритет;
- г) спеціальні права запозичення.

Завдання для розрахунку

Задача 1. АКБ «Факторіал», орієнтуючись на офіційний курс НБУ, встановив такий курс доллара США: купівля – 5,05 грн., продаж – 5,11. Скільки гривень можна одержати за 405 доларів 80 центів? Скільки доларів можна купити за 12 тис. грн.

Задача 2. Скільки угорських форинтів дадуть за 520 грн., якщо за офіційним курсом валют: 160 HUF (угорські форинти) = 33,88 INR (індійські рупії); 1000 INR = 68,76 UAH.

Задача 3. За експортним контрактом торгівельна фірма повинна отримати валютну виручку у розмірі 40000 GBP. В той же час вона повинна сплатити одному із своїх постачальників за імпортом контрактом 19000 USD, але російськими рублями (RUR). Який фінансовий результат фірми в гривнях після завершення розрахунків по цих контрактах, якщо: 1 RUR = 0,18 UAH, 1 USD = 5,05 UAH; 1 USD = 0,68 GBP.

Теми рефератів

1. Сутність та структура валютного ринку.
2. Проблеми функціонування та перспективи розвитку валютного ринку України.
3. Механізм формування валютного курсу та види валютних курсів.
4. Інфраструктура українського валютного ринку та поточні тенденції його функціонування.
5. Види та характеристика валютних операцій на валютному ринку.

Рекомендована література: 22, 42, 46, 47

Тема 10: Валютні системи

Мета: з'ясувати сутність, структуру та особливості прояву валютних відносин, засвоїти особливості формування валютної системи.

План

1. Типи валютних систем.
2. Принципи і характеристика валютних систем.
3. Приклади валютних операцій.
4. Подальший розвиток валютних систем в Україні.

Ключові слова: валютна система, світова валютна система, національна валютна система, валютний фонд, платіжний засіб, валютний курс, котирування.

Практична частина

Тестові завдання

1. Спеціальні права запозичення (СПЗ) — це:

- а) євровалюта;
- б) валюта іноземної держави;
- в) розрахункова одиниця країн-членів МВФ;
- г) розрахункова одиниця країн європейської валютної системи.

2. Право на купівлю визначеної валюти в майбутньому за фіксованою ціною називається:

- а) своп;
- б) форвардна операція;
- в) опціон;
- г) спот.

3. Внутрішня конвертованість валюти забезпечується за таких умов:

- а) дозволяється конвертація певної кількості валюти;
- б) дозволяється конвертація валюти резидентам;
- в) дозволяється конвертація валюти нерезидентам;
- г) дозволяється конвертація валюти щодо операцій руху капіталу.

4. Система стійких економічних та організаційних відносин, пов'язаних з операціями купівлі-продажу іноземних валют та платіжних документів у іноземних валютах, — це:

- а) світова валютна система;
- б) валютний курс;
- в) система міжнародних розрахунків;
- г) валютний ринок.

5. Можливість обміну валюти даної країни на іноземні валюти за чинним валютним курсом називається:

- а) прямим валютним котируванням;
- б) валютним паритетом;
- в) конвертованістю валюти;
- г) світовою валютною системою.

Завдання для розрахунку

Задача 1. Визначити середній крос-курс CAD/CHF трьома способами, якщо $USD/CHF = 1,3245$, а $USD/CAD = 1,8320$.

Задача 2. Визначити крос-курси купівлі та продажу CAD/UAH, якщо $USD/CAD = 1,0755-1,0963$, а $USD/UAH = 8,5200 - 8,7800$.

Задача 3. Визначити середній крос-курс GBP/CAD трьома способами, якщо $GBP/USD = 1,6658$, а $USD/CAD = 1,0963$.

Теми рефератів

1. Розвиток міжнародної валютної системи та його вплив на валютну політику.
2. Взаємозв'язок валютної та грошово-кредитної політики центрального банку.
3. Валютна політика країни.
4. Валютна політика у зарубіжних країнах.
5. Інституційні засади реалізації валютної політики.
6. Повноваження центрального банку як головного органу реалізації валютної політики.
7. Валютна політика Національного банку України.
8. Теоретичні засади вибору стратегії валютної політики.
9. Прогнозування обмінного курсу в системі заходів валютно-курсової політики.
10. Інструменти валютної політики.

Рекомендована література: 22, 42, 46, 47

Тема 11: Спеціалізовані кредитно-фінансові установи

Мета: з'ясувати сутність та структуру фінансово-кредитних інституцій.

План

1. Поняття СКФУ.
2. Страхові компанії.
3. Недержавні пенсійні фонди.
4. Інвестиційні компанії.
5. Фінансові компанії.
6. Кредитні спілки.

Ключові слова: спеціалізовані кредитно-фінансові установи, страхова компанія, компанія на «взаємній основі», система Ллойд, недержавний пенсійний фонд, інвестиційна компанія, інвестиційна компанія закритого типу, інвестиційна компанія відкритого типу, фінансова компанія, кредитна спілка.

Практична частина

Тестові завдання

1. Паризькій валютній системі було притаманно:

- а) плаваючий валютний курс;
- б) фіксований валютний курс;
- в) вільне коливання курсу валют в межах золотих точок;
- г) всі відповіді вірні.

2. Бреттон-Вудській валютній системі було притаманно:

- а) плаваючий валютний курс;
- б) фіксований валютний курс;
- в) вільне коливання курсів валют;
- г) всі відповіді вірні.

3. Міжнародний банк реконструкції та розвитку був створений положеннями:

- а) Генуезької конференції;
- б) Бреттон-Вудської конференції;
- в) Ямайської конференції;
- г) Паризької конференції.

4. Статут МВФ було підписано:

- а) на Генуезькій конференції;
- б) Бреттон-Вудській конференції;
- в) Ямайській конференції;
- г) Паризькій конференції.

5. Які основні положення було покладено в підґрунтя Паризької , Генуезької , Бреттон-Вудської та Ямайської валютної системи:

- а) уведення системи плаваючих валютних курсів;
- б) здійснення міждержавного валютного регулювання через Міжнародний валютний фонд;
- в) золотодевізний стандарт; демонетизація золота;

- г) взаємний обмін валют на основі валютних паритетів;
- г) золотовалютний стандарт;
- д) золотомонетний стандарт; стабільні паритети валют;
- е) багатовалютний стандарт;
- є) світові гроші — золото і долар США?

Завдання для розрахунку

Задача 1. Позика в Кредитному товаристві видається на півроку за простою обліковою ставкою 15%. Розрахуйте суму, одержувану позичальником, і розмір дисконту, як що треба повернути 25 000 грн.

Задача 2. Банк нараховує щоквартально відсотки за депозитом, розміром 100 тис. грн, за ставкою 5%, причому виплата відсотків та суми депозиту передбачається наприкінці терміну дії депозитної угоди. Розрахуйте вартість депозиту при його закритті через 2 роки.

Задача 3. Яку суму грошей необхідно покласти на 6-місячний депозит, щоб отримати наприкінці терміну розміщення 1000 грн, при ставці 20% річних та за умовою, що відсоток на відсоток не нараховується?

Задача 4. Кредитне товариство «Капітал» нараховує щоквартально відсотки за депозитом, розміром 100 тис. грн за ставкою 5%, причому виплата відсотків та суми депозиту передбачається наприкінці терміну дії депозитної угоди. Розрахуйте вартість депозиту при його закритті через 2 роки.

Рекомендована література: 9, 26, 30, 33, 45

Перелік тем доповідей для самостійної роботи

1. Економічна сутність та концепції походження грошей.
2. Функції грошей та їх еволюція.
3. Роль грошей у період переходу економіки України до ринкових відносин.
4. Кількісна теорія грошей та її еволюція.
5. Сучасний монетаризм та його вплив на сучасну грошово-кредитну політику.
6. Закон грошового обігу та особливості його прояву. Монетизація валового внутрішнього продукту.
7. Методи регулювання грошового обігу.
8. Грошово-кредитна політика України на сучасному етапі.
9. Грошовий ринок України та перспективи його розвитку.
10. Фінансові ринки: структура, функції та роль у розвитку сучасної грошово-кредитної системи в економіці зарубіжних країн.
11. Перспективи розвитку ринку цінних паперів в Україні.
12. Види фінансових посередників та їх функції.
13. Становлення та розвиток грошової системи України.
14. Грошові реформи : необхідність та методи проведення.
15. Інфляційні процеси в економіці зарубіжних країн і грошово-кредитна політика.
16. Основні напрямки формування антиінфляційної політики.
17. Форми і види кредиту та перспективи їх розвитку.
18. Роль кредиту в становленні ринкової економіки України.
19. Особливості розвитку державного кредиту на сучасному етапі.
20. Міжнародний кредит, перспективи його розвитку в Україні.
21. Кредитна система України та проблеми її розвитку.
22. Основи організації та функції банківської системи.
23. Національний банк України та його функції.
24. Характеристика комерційних банків, їх призначення та роль в кредитній системі.
25. Операції комерційних банків та їх характеристика.
26. Кредитні операції комерційного банку.
27. Лізинг в Україні, стан та перспективи розвитку.
28. Характеристика банківських послуг.
29. Фінансово-кредитні установи небанківського типу.
30. Ліквідність комерційного банку та шляхи її забезпечення.
31. Формування і регулювання ресурсів комерційного банку.
32. Зовнішньоекономічна діяльність комерційних банків.
33. Валюта, її призначення і види. Валютні відносини.
34. Валютний курс, основа його формування і регулювання.
35. Валютний ринок та механізм його регулювання.
36. Валютна система України та перспективи її розвитку.
37. Механізм та суть валютного регулювання.
38. Платіжний баланс та його роль в системі валютного регулювання.
39. Міжнародні фінансово-кредитні організації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексєєв І. В. Гроші та кредит : навч. Посібник. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2017. 312 с.
2. Аранчій В. І. Гроші і кредит : навч. посіб. К.: Ліра-К, 2015. 364 с.
3. Бакаєв Л.О. Кількісні методи в управлінні інвестиціями: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2000. 151 с.
4. Бандурка О. М., Глуценко В. В., Глуценко А. С. Гроші та кредит. Львів : Магнолія, 2015. 368с.
5. Бурковська А. В. Міжнародні кредитно - розрахункові та валютні операції в сучасних умовах : навч . посіб .К. : ЦУЛ, 2014. 208с.
6. Версаль Н.І., Дорошенко Т.В. Теорія кредиту: навч. посіб. Київ: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 483с.
7. Вірван Л. А. Міжнародний банківський бізнес. Базові категорії, поняття, терміни : підручник. К. : Ліра-К, 2014.312с.
8. Вовченко О.С.Теоретичні аспекти визначення сутності сучасного банку. *Економіка та держава*. 2015. №4. С. 85- 87.
9. Габбард Р. Глен. Гроші, фінансова система та економіка : Підручник: Пер. з англ. / Київський національний економічний ун-т. К. : КНЕУ, 2004. 889 с.
10. Гайдай Т.В., Новікова І.Е.Інституційні аспекти формування банківської системи ринкового типу в Україні: досвід історичного минулого.*Економіка та держава*. 2012. №4. С.73-75.
11. Глуценко С.В. Гроші. Кредит. Кредитний ринок: підручник. К.: НАУКМА, 2015. 300с.
12. Гриценко Олена. Гроші та грошово-кредитна політика: Навч. посіб. К.: Основи, 1997. 180 с.
13. Гроші та кредит : підручник / за ред. Т. А. Говорушко. К., 2015.
14. Гроші та кредит : підручник. - 4-те видання / За заг.ред.Савлука М.І. К.: КНЕУ, 2006. 744с.
15. Гроші та кредит: навч. посіб. / [М. І. Крупка та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки] ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Л. : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2012. 406с.
16. Гроші та кредит: навчальний посібник / Алексєєв І. В., Колісник М. К. - К.: Знання, 2012. 253 с.
17. Гроші та кредит: підручник / М. І. Крупка, М. С. Мрочко, Б. М. Вишивана та інші за ред. М. І. Крупки. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 420с.
18. Гроші та кредит: підручник / М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко та ін. / за наук. ред. М. І. Савлука. – 6-те вид., переробл. і доповн. К.: КНЕУ, 2011. 590с.
19. Гроші та кредит: підручник / Щетинін А. І. К.: Центр учбової літератури, 2008. 432с.
20. Гроші та кредит: Підручник, — 4-те вид., перероб. і доп. / М.І.Савлук, А.М.Мороз, І.М.Лазепко та ін.; За заг. ред. М.І.Савлука. К.: КНЕУ, 2006. 744 с.

21. Гурова К.Д. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб / К. Д. Гурова, О.Л.Шелест, І.В.Колупаєва. Х.: Світ Книг, 2015. 672с.
22. Даниленко А.І., Шелудько Н.М. Грошово-кредитний ринок України: кризові уроки та короткострокові перспективи.*Економіка і прогнозування*. 2015. січень-березень (№1). С.9-19.
23. Дербенцев В. Особливості інфляційних процесів в Україні. *Вісник КНЕУ*. 2001. №1. С. 11-23.
24. Дзюблюк О.В. Гроші та кредит : підручник / О. В. Дзюблюк, Б. П. Адамик, Г. Р. Балянт [та ін.]; за ред. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с.
25. Долінський Л.Б. Фінансові обчислення та аналіз цінних паперів: Навч. посіб. К.: Майстер-клас, 2005. 192 с.
26. Енциклопедія для банкіра: у 2-х т. – Т. 2: практична термінологія / редкол. : Т. С. Смовженко, Р. А. Слав'юк, Р. Р. Коцовська та ін.; за заг. ред. Т. С. Смовженко, Р. А. Слав'юка; НБУ. Ун - т банк. справи К.: УБС НБУ, 2013. 547 с.
27. Зайцев О.В. Гроші та кредит. Лекційне викладення: навч. посіб. Суми: Вид-во СумДУ, 2013. 179 с. URL: <http://fin.fem.sumdu.edu.ua/uk/moneycredit/>
28. Ільїна С.Б., Шило В.П. Гроші та кредит. Навчальний посібник. К.: Професіонал, 2013. 368с.
29. Ільїна С.Б., Шило В.П., Кисла В.І., Шрамкова Н.І. Гроші та кредит: Навчальний посібник. К.: «ВД «Професіонал», 2007. 368 с.
30. Кириленко В. Банківська система: суть та перспективи її розвитку в Україні. *Журнал європейської економіки*. 2014. вересень (№3). С.352-375.
31. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика: Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 544 с.
32. Коваленко Д.І. Гроші та кредит: теорія та практика: навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і доп. К.: ЦУЛ, 2011.352с.
33. Ковальчук Т. ІвановЄ., Іванов С.Актуалізація висновків теорії грошового обігу в контексті глобальної фінансової кризи.*Економіка України*. 2013. №10. С.15-23.
34. Кречотень І. М., Худолій Ю.С., Максименко О.С. Гроші та кредит : навч. посіб. Полтава : ПолтНТУ, 2017. 113 с.
35. Крупка М. І. Гроші та кредит: навч. посіб. / М. І. Крупка, М. С. Мрочко, Б. М. Вишивана, І. М. Крупка, О. В. Остафіль, С. М. Тесля, К. О. Ільїна, М. І. Петик; Ред.: М. І Крупка; Львів. нац. ун-т ім.І.Франка. Л., 2010. 406с.
36. Круш П. В. Гроші та кредит : навч. посіб/ П. В. Круш, В. Б. Алексєєв. К.: ЦУЛ, 2013. 216с.
37. Круш П.В., Клименко О.В. Інфляція: суть, форми та її оцінка: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2014. 288с.
38. Левченко Л. В. Гроші та кредит: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2011. 224с.
39. Машина Н.І. Вищі фінансові обчислення: Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 208 с.

40. Михайловська І.М., Ларіонова К.Л. Гроші та кредит практикум: Навч. посібник. Львів: «Новий Світ — 2000», 2008. 312 с.
41. Наумець Н., Валінкевич Н.В. Деякі аспекти економічної сутності грошей та їх функції. *Вісник Київського інституту бізнесу та технологій*. 2014. №2. С.58-60.
42. Несходовський І. Електронні гроші. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2015. №4. С. 49-53.
43. Реверчук С. К. Гроші та кредит: підручник / С. К. Реверчук, В. І. Грушко, Л. І. Дмитриченко, І. Г. Скоморович, О. Ю. Сова. К.: Знання, 2011. 382с.
44. Рябініна Л.М. Теорія сучасних грошей. Київ: УБС НБУ, 2012. 189с.
45. Савлук М.І., Мороз А.М. та ін. Гроші та кредит: Підручник /за наук. ред.М.І.Савлука.–6-те вид.,перероб.ідоп.К.: КНЕУ,2011.589с.
46. Семко Т.В., Руденко М.В. Гроші та кредит у схемах і таблицях. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 158 с.
47. Сидоренко В. Кредит: сутність, функції та форми прояву. *Світ фінансів*. 2013. вересень (№3). С. 24-33.
48. Сисоєва К. Ф. Гроші і кредит: в схемах та таблицях: навч. посіб. К.: Ліра - К, 2015. 245с.
49. Сушко Н.М. Гроші та кредит : навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 384 с.
50. Туган-Барановський М.І. Паперові гроші та метал: Дане видання присвячене 100-річчю КНЕУ. Київ : КНЕУ, 2014. 197с.
51. Черкашина К. Ф., Сисоєва Л. Ю. Гроші і кредит: в схемах та таблицях: навчальний посібник. Київ.: ЦП «КОМПРИНТ», 2014. 214с.
52. Щетинін А.І Гроші та кредит: підруч. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: ЦУЛ, 2010. 440с.